

สถานการณ์อุตสาหกรรมเหมืองแร่ของไทยปี ๒๕๕๕ และแนวโน้มปี ๒๕๕๖^๑

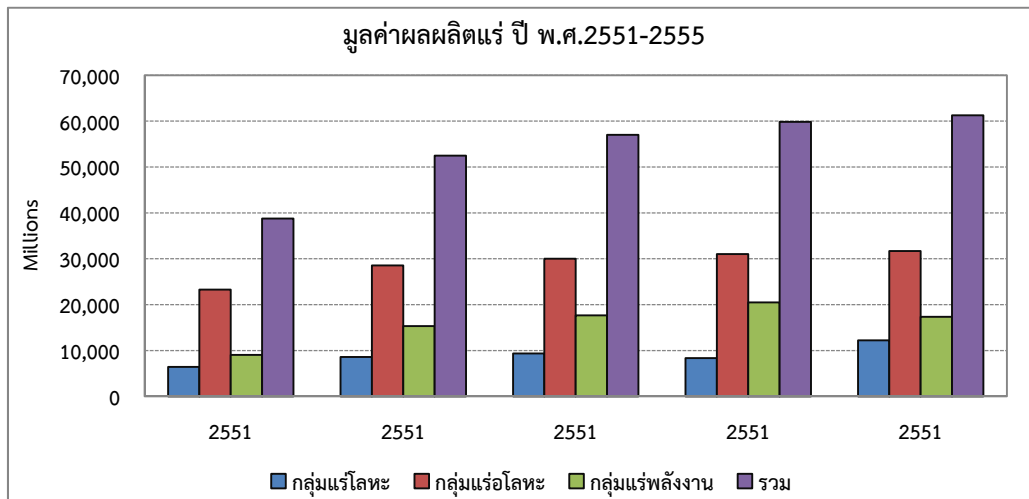
บุญญวัฒน์ ชุนอินทร์
สำนักบริหารยุทธศาสตร์

๑. การผลิต

ในปี ๒๕๕๕ ประเทศไทยมีการผลิตแร่กว่า ๔๐ ชนิด มีมูลค่าผลผลิตประมาณ ๖๑,๒๗๐ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๔ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๔ ที่มีมูลค่าผลผลิตประมาณ ๕๙,๘๓๔ ล้านบาท โดยแบ่งเป็นผลผลิตจากกลุ่มแร่โลหะ ๓๑,๖๘๘ ล้านบาท กลุ่มแร่พลังงาน ๑๗,๓๔๗ ล้านบาท และกลุ่มแร่โลหะ ๑๒,๒๓๖ ล้านบาท โดยแร่ที่มีมูลค่าผลผลิตสูงสุด คือ ลิทไนต์ ๑๗,๓๔๗ ล้านบาท รองลงมา คือ หินปูน ๑๖,๘๗๘ ล้านบาท ทองคำ ๘,๑๒๐ ล้านบาท ยิปซั่ม ๕,๖๖๖ ล้านบาท และสังกะสี ๒,๑๐๓ ล้านบาท ตามลำดับ (รูปที่ ๑)

รูปที่ ๑ มูลค่าผลผลิตแร่ของไทย ปี พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๕๕

หน่วย: ล้านบาท

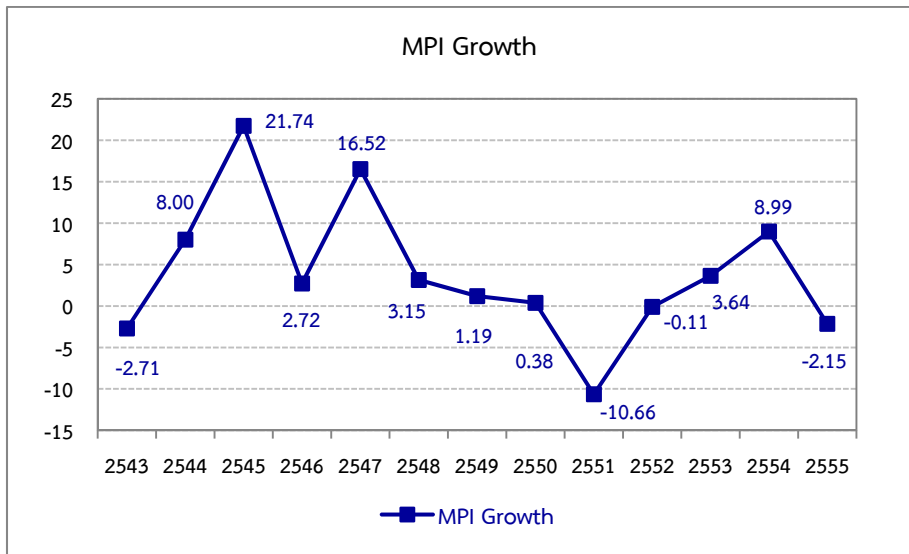
ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สถิติแร่, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เมื่อพิจารณาในแง่ปริมาณการผลิตพบว่าดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมเหมืองแร่ (Mining Production Index: MPI)^๒ ในปี ๒๕๕๕ หดตัวจากปี ๒๕๕๔ ร้อยละ ๒.๑๕ (รูปที่ ๒) สอดคล้องกับจำนวนเหมืองเปิดการณ สิ้นปี ๒๕๕๕ ที่มีจำนวน ๕๕๔ เหมือง ลดลงจาก ๕๙๙ เหมือง ณ สิ้นปี ๒๕๕๔

^๑ ความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความฉบับนี้เป็นเพียงความเห็นส่วนตัวของผู้เขียน มิได้สะท้อนถึงความเห็นของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่แต่อย่างใด

^๒ ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมเหมืองแร่ (Mining Production Index) เป็นดัชนีที่คำนวณโดยใช้สูตรตามแนวคิดของ Laspeyres Price Index ถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าผลผลิตแร่โดยใช้ปี ๒๕๔๘ เป็นปีฐาน ผู้สนใจสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จาก จรินทร์ (๒๕๕๓), ดัชนีผลผลิต แรงงาน และผลิตภาพแรงงานของอุตสาหกรรมเหมืองแร่

รูปที่ ๒ อัตราการขยายตัวของดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ปี พ.ศ.๒๕๔๓-๒๕๕๕

ที่มา: จากการคำนวณ

เมื่อจำแนกการผลิตตามกลุ่มแร่พบว่า แร่โลหะที่มีผลผลิตสูงที่สุด ได้แก่ เงิน ๓๒.๐๕ ล้านกรัม ทองคำ ๔.๙ ล้านกรัม เหล็ก ๐.๒๘ ล้านตัน และสังกะสี ๐.๑๗ ล้านตัน แร่โลหะที่มีผลผลิตสูงที่สุด ได้แก่ หินปูน ๑๕๐.๖๑ ล้านตัน ยิปซั่ม ๑๑.๔๕ ล้านตัน และหินบะซอลต์ ๑๐.๗๑ ล้านตัน ส่วนกลุ่มแร่พลังงานสามารถผลิตได้เพียงชนิดเดียว คือ ถ่านหิน ๑๘.๐๗ ล้านตัน (ตารางที่ ๑)

ตารางที่ ๑ ปริมาณผลผลิตแร่ของไทย ปี พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๕๕

หน่วย: ตัน

	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕
แร่โลหะ					
เงิน (กรัม)	๕,๔๖๕,๔๗๙	๑๖,๒๖๓,๔๑๘	๑๗,๕๕๘,๔๗๓	๑๙,๔๕๕,๘๙๒	๓๒,๐๔๖,๘๐๑
ทองคำ (กรัม)	๒,๗๒๑,๑๔๖	๔,๘๖๖,๑๓๓	๔,๐๔๕,๕๖๗	๒,๘๖๐,๒๒๙	๔,๘๙๕,๐๒๑
เหล็ก	๑,๗๐๙,๗๕๐	๖๑๖,๓๙๙	๙๗๖,๙๓๗	๔๘๙,๓๕๙	๒๘๒,๓๓๓
สังกะสี	๑๑๘,๗๓๙	๑๘๓,๒๘๘	๑๔๖,๔๗๐	๑๔๘,๓๙๑	๑๖๖,๖๔๒
แมงกานีส	๑๑๑,๐๐๐	๖๔,๙๓๐	๕๐,๔๕๐	๓๙๘	๘,๑๕๑
แร่โลหะ					
หินปูน	๑๓๑,๓๓๓,๒๕๐	๑๓๐,๕๘๑,๙๙๑	๑๓๔,๙๘๘,๐๗๔	๑๔๕,๕๗๒,๘๙๐	๑๕๐,๖๑๒,๓๑๕
ยิปซั่ม	๘,๕๐๐,๔๐๑	๘,๖๓๑,๗๙๗	๑๐,๑๗๒,๖๒๙	๑๐,๙๙๔,๐๗๔	๑๑,๔๔๗,๑๙๙
หินบะซอลต์	๘,๘๗๗,๕๕๒	๑๐,๕๒๑,๙๕๕	๑๒,๔๘๙,๒๐๑	๑๑,๓๑๘,๒๑๒	๑๐,๗๑๒,๘๒๓
ดินซีเมนต์	๕,๒๐๐,๔๐๙	๕,๒๑๖,๖๕๖	๕,๒๖๔,๗๓๒	๕,๖๕๓,๗๒๖	๖,๓๕๒,๒๖๑
หินแกรนิต	๓,๗๕๓,๖๑๗	๔,๘๙๔,๓๒๙	๘,๒๕๐,๘๒๓	๘,๕๗๑,๘๘๔	๖,๐๐๗,๐๓๙
แร่พลังงาน					
ถ่านหิน	๑๘,๐๙๕,๓๗๕	๑๗,๗๕๘,๘๖๑	๑๘,๓๙๙,๓๙๙	๒๑,๓๒๗,๑๐๖	๑๘,๐๖๙,๔๒๘

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สถิติแร่, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๒. การใช้

โดยทั่วไปสินค้าแร่มีลักษณะเป็นอุปสงค์สืบเนื่อง (Derived Demand) เนื่องจากสินค้าแร่ถูกใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องหลายประเภท เช่น การผลิตไฟฟ้า อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมเซรามิก อุตสาหกรรมแก้วและกระจก เป็นต้น ดังนั้นเมื่ออุปสงค์ของสินค้าในอุตสาหกรรมต่อเนื่องดังกล่าวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้อุปสงค์ของสินค้าแร่ที่เป็นวัตถุดิบเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ในทางตรงกันข้าม หากอุปสงค์ของสินค้าในอุตสาหกรรมต่อเนื่องดังกล่าวลดลงจะส่งผลให้อุปสงค์ของสินค้าแร่ที่เป็นวัตถุดิบลดลงเช่นเดียวกัน สินค้าแร่ที่ผลิตได้ในประเทศเกือบทั้งหมดจึงถูกใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องภายในประเทศ ในปี ๒๕๕๕ สินค้าแร่ที่มีปริมาณการใช้สูงที่สุด คือ หินปูน ปริมาณ ๑๔๖.๕ ล้านตัน ส่วนใหญ่ใช้ในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ และอุตสาหกรรมก่อสร้าง รองลงมา คือ ลิกไนต์ มีปริมาณ ๑๘.๒ ล้านตัน ใช้ในการผลิตไฟฟ้า ส่วนหินบะซอลต์และหินแกรนิต มีปริมาณ ๑๐.๕ และ ๕.๓ ล้านตัน ส่วนใหญ่ใช้ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง (ตารางที่ ๒)

สำหรับแร่โลหะที่มีปริมาณการผลิตสูงอย่างเงิน และทองคำ มิได้ถูกใช้ในประเทศ แต่จะผลิตในรูปของแท่งโลหะผสม (Dore) ตั้งแต่ในขั้นตอนการผลิต จากนั้นจะส่งออกไปยังโรงถลุงในต่างประเทศ เนื่องจากไทยไม่มีโรงถลุงโลหะทองคำที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานสากล

ตารางที่ ๒ ปริมาณการใช้แร่ที่สำคัญของไทย ปี พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๕๕

หน่วย: ตัน

	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕
หินปูน	๑๒๘,๖๗๙,๓๙๖	๑๒๐,๗๐๐,๘๙๕	๑๓๓,๒๐๓,๓๙๙	๑๓๗,๙๗๗,๒๕๙	๑๔๖,๔๕๓,๙๒๖
ลิกไนต์	๑๘,๕๓๑,๕๕๐	๑๗,๘๔๒,๕๒๘	๑๘,๑๑๗,๖๘๕	๒๐,๒๕๖,๙๘๙	๑๘,๑๙๘,๕๔๖
หินบะซอลต์	๘,๗๓๖,๖๕๔	๑๐,๘๗๘,๒๙๒	๑๒,๑๖๔,๙๕๓	๑๐,๙๘๕,๗๑๓	๑๐,๔๕๐,๗๗๓
หินแกรนิต	๔,๖๒๘,๖๒๒	๔,๘๗๑,๓๘๑	๔,๒๐๕,๖๔๖	๕,๐๑๙,๕๑๔	๕,๒๙๙,๒๑๒
หินดินดาน	๓,๙๑๒,๗๒๒	๔,๐๗๘,๕๖๑	๔,๑๒๖,๘๒๒	๔,๓๔๓,๗๖๗	๔,๖๙๘,๘๕๕
ยิปซัม	๒,๔๖๗,๒๗๖	๒,๓๖๓,๓๕๐	๓,๓๒๐,๔๗๒	๓,๒๔๐,๖๒๗	๓,๕๗๗,๐๑๑

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สถิติแร่, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๓. การนำเข้า

แม้ว่าประเทศไทยจะสามารถผลิตแร่ได้มากกว่า ๔๐ ชนิด แต่ก็มีแร่บางชนิดที่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ หรือ อาจผลิตได้ไม่ตรงตามความต้องการ จึงจำเป็นต้องนำเข้าสินค้าแร่บางชนิดจากต่างประเทศ ในปี ๒๕๕๕ ประเทศไทยมีการนำเข้าสินค้าแร่ทั้งสิ้น ๖๒,๗๒๘ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๔ ร้อยละ ๖.๐๗

สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ถ่านหินอื่นๆ ๒๕,๒๙๘ ล้านบาท บิทูมินัส ๑๙,๘๖๕ ล้านบาท แร่สังกะสี ๓,๐๙๐ ล้านบาท แร่ทัลก์ ๑,๗๘๖ ล้านบาท แร่ไนโอเบียมและวานาเดียม ๑,๖๐๓ ล้านบาท และแร่โมลิบดีไนต์ ๙๒๒ ล้านบาท ตามลำดับ โดยสินค้านำเข้าที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ กลุ่มแร่พลังงาน ได้แก่ ถ่านหินอื่นๆ ถ่านหินชนิดบิทูมินัส แอนทราไซต์ โค้ก ฟิท และหินลิกไนต์ เมื่อรวมกันแล้วมีมูลค่านำเข้าเท่ากับ ๔๖,๗๐๔ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๗๔.๔๖ ของการนำเข้าสินค้าแร่ทั้งหมด (ตารางที่ ๓)

ตารางที่ ๓ มูลค่าการนำเข้าแร่ที่สำคัญของไทย ปี พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๕๕

หน่วย: ล้านบาท

	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕
ถ่านหินอื่นๆ	๑๖,๖๒๕	๑๗,๐๐๓	๑๙,๒๘๗	๒๕,๙๗๔	๒๕,๒๙๘
ปิทมินัส	๑๗,๔๖๖	๑๖,๔๔๕	๑๕,๕๔๘	๑๓,๐๗๘	๑๙,๘๖๕
สังกะสี	๓,๔๙๙	๑,๘๔๕	๓,๗๘๑	๓,๒๗๓	๓,๐๙๐
ทัลก์	๑,๐๓๔	๕,๐๘๙	๑,๔๕๓	๑,๓๘๑	๑,๗๘๖
ไนโอเบียมและวานาเดียม	๓๔๗	๓๘	๑,๑๐๒	๖๘๖	๑,๖๐๓
โมลิบดีไนต์	๒๗๗	๕๐๐	๑,๖๒๘	๑,๔๐๖	๙๒๒
แร่ใยหิน	๑,๐๗๒	๑,๔๓๓	๑,๑๒๒	๑,๑๑๒	๘๔๐
ดินขาว	๗๒๓	๕๖๓	๗๔๗	๗๒๘	๘๒๒
แร่อื่นๆ	๑๕,๗๗๐	๑๑,๖๗๗	๑๑,๔๕๓	๑๑,๕๐๑	๘,๕๐๓
รวม	๕๖,๘๑๑	๕๕,๕๙๔	๕๖,๑๑๙	๕๙,๑๓๙	๖๒,๗๒๘

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สถิติแร่, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สินค้าแร่พลังงานที่มีปริมาณการนำเข้าสูงที่สุด ได้แก่ ถ่านหินอื่นๆ ๑๕๒.๐๓ ล้านตัน ปิทมินัส ๗.๓๓ ล้านตัน และแอนทราไซต์ ๐.๑๔ ล้านตัน โดยนำเข้าจากอินโดนีเซีย ออสเตรเลีย เวียดนาม จีน และลาว สินค้าแร่โลหะที่มีการนำเข้าสูงที่สุด คือ สังกะสี ๐.๑๔ ล้านตัน โดยนำเข้าจากเปรู ออสเตรเลีย และตุรกี สินค้าแร่โลหะที่มีการนำเข้าสูงที่สุด ได้แก่ ทัลก์ ๐.๑๔ ล้านตัน และหินแกรนิต ๐.๑๔ ล้านตัน โดยนำเข้าจากจีน อินเดีย และเมียนมาร์ (ตารางที่ ๔)

ตารางที่ ๔ ปริมาณการนำเข้าแร่ที่สำคัญของไทย ปี พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๕๕

หน่วย: ตัน

	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕
ถ่านหินอื่นๆ	๘,๓๗๙,๘๔๑	๓๖,๗๔๘,๘๘๔	๙,๗๐๐,๗๒๐	๑๑,๔๕๙,๒๘๕	๑๕๒,๐๒๕,๗๔๙
หินปิทมินัส	๗,๒๙๙,๔๙๒	๗,๐๖๖,๘๐๒	๖,๖๑๙,๑๗๐	๔,๔๘๔,๖๙๐	๗,๓๒๖,๘๒๘
สังกะสี	๑๙๓,๘๐๙	๑๔๘,๔๔๑	๑๗๔,๕๘๖	๑๒๕,๘๑๘	๑๓๙,๖๒๕
ทัลก์	๑๑๖,๙๐๖	๑๐๐,๙๑๙	๑๓๕,๒๑๙	๑๒๖,๒๕๔	๑๓๘,๖๙๔
แอนทราไซต์	๒๔๒,๑๙๗	๖๗๗,๕๒๒	๓๖๗,๘๑๗	๒๑๐,๗๐๑	๑๓๘,๐๖๔
หินแกรนิต	๑๓๘,๑๖๒	๑๓๗,๖๕๖	๑๓๘,๔๗๖	๑๓๖,๔๙๕	๑๓๖,๗๔๑
แบไรท์	๙๖,๔๓๓	๕๗,๔๕๒	๗๘,๘๖๒	๙๔,๖๕๐	๑๐๔,๖๖๘
ซิลเฟอร์	๑๑๙,๘๖๒	๕๗,๐๗๖	๑๓๒,๑๙๙	๑๒๕,๗๒๒	๑๐๒,๑๗๕

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สถิติแร่, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๔. การส่งออก

สินค้าแร่บางชนิดเป็นสินค้าที่ไทยมีศักยภาพในการผลิตได้มากกว่าความต้องการบริโภคภายในประเทศ จึงต้องมีการส่งออกไปต่างประเทศ โดยในปี ๒๕๕๕ มีการส่งออกสินค้าแร่ทั้งสิ้น ๖,๘๓๗ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๔ ร้อยละ ๒.๒๗ สินค้าแร่ส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ยิปซัม ๔,๑๖๒ ล้านบาท เฟลด์สปาร์ ๖๐๓ ล้านบาท เหล็ก ๕๓๒ ล้านบาท แอนไฮไดรต์ ๔๐๒ ล้านบาท และโดโลไมต์ ๓๑๔ ล้านบาท ตามลำดับ (ตารางที่ ๕)

ตารางที่ ๕ มูลค่าการส่งออกแร่ที่สำคัญของไทย ปี พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๕๕

หน่วย: ล้านบาท

	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕
ยิปซั่ม	๒,๘๓๖	๓,๒๕๙	๓,๕๘๐	๓,๘๐๐	๔,๑๖๒
เฟลด์สปาร์	๔๓๗	๒๘๙	๓๖๙	๔๕๓	๖๐๓
เหล็ก	๑,๐๒๗	๓๐๖	๔๕๒	๕๑๑	๕๓๒
แอนไฮไดรต์	๒๗๘	๒๙๒	๓๐๙	๓๔๔	๔๐๒
โดโลไมต์	๒๐๖	๒๖๖	๔๑๑	๓๔๔	๓๑๔
แร่อื่นๆ	๑,๑๙๐	๑,๒๕๒	๑,๖๒๓	๑,๒๓๕	๘๒๖
รวม	๕,๙๗๔	๕,๖๖๔	๖,๗๔๔	๖,๖๘๗	๖,๘๓๙

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สถิติแร่, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สินค้าแร่ที่มีการส่งออกมากที่สุด คือ ยิปซั่ม มีปริมาณ ๘.๑๒ ล้านตัน และในปี ๒๕๕๕ ไทยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุดของโลก ตลาดส่งออกที่สำคัญ คือ ประเทศในกลุ่มอาเซียน อินเดีย และญี่ปุ่น รองลงมา ได้แก่ โดโลไมต์ ๑ ล้านตัน แอนไฮไดรต์ ๐.๓๙ ล้านตัน เฟลด์สปาร์ ๐.๗๒ ล้านตัน หินปูน ๐.๓๒ ล้านตัน และแร่เหล็ก ๐.๑๖ ล้านตัน ตามลำดับ (ตารางที่ ๖)

ตารางที่ ๖ ปริมาณการส่งออกแร่ที่สำคัญของไทย ปี พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๕๕

หน่วย: ตัน

	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕
ยิปซั่ม	๖,๐๔๒,๘๙๖	๕,๙๙๒,๑๕๘	๖,๙๙๕,๙๕๓	๗,๗๕๕,๑๖๖	๘,๑๑๙,๖๙๙
โดโลไมต์	๗๐๔,๑๗๖	๘๔๑,๘๕๒	๑,๓๖๘,๓๐๐	๑,๑๘๑,๓๔๙	๑,๐๐๓,๓๒๕
แอนไฮไดรต์	๕๘๙,๗๓๗	๕๓๓,๙๘๐	๖๐๑,๑๙๐	๗๐๔,๖๗๐	๗๘๙,๒๐๖
เฟลด์สปาร์	๕๗๐,๔๘๕	๓๗๖,๐๐๓	๔๔๙,๔๘๑	๖๑๖,๕๖๙	๗๑๗,๕๖๕
หินปูน	๑,๑๖๔,๒๖๙	๑,๒๒๐,๙๙๘	๒๕๘,๒๓๕	๓๓๑,๒๒๒	๓๒๔,๖๒๔
เหล็ก	๘๗๗,๕๔๒	๒๐๐,๑๕๐	๔๘๑,๐๓๕	๕๕๓,๐๘๐	๑๖๑,๑๓๙

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สถิติแร่, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

นอกจากนี้ยังมีการส่งออกสินค้าแร่ที่อยู่ในรูปโลหะ โดยในปี ๒๕๕๕ มีการส่งออก ๒๓,๒๑๗ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๔ ร้อยละ ๒.๘๔ โลหะส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ดีบุก ๑๓,๔๗๖ ล้านบาท ทองคำ ๘,๑๒๐ ล้านบาท เงิน ๙๘๘ ล้านบาท สังกะสี ๔๔๖ ล้านบาท และทองแดง ๑๘๗ ล้านบาท ตามลำดับ ซึ่งสามารถแบ่งตามรูปแบบการผลิตได้ ๒ ประเภท คือ สินค้าแร่ที่นำเข้าแร่ดิบเพื่อถลุงแล้วส่งออกในรูปโลหะ ได้แก่ ดีบุก และสังกะสี และสินค้าแร่ที่ผลิตแร่ดิบได้เองแล้วส่งออกในรูปของแท่งโลหะผสม ได้แก่ ทองคำ เงิน และทองแดง (ตารางที่ ๗)

ตารางที่ ๗ มูลค่าการส่งออกสินค้าแร่ในรูปโลหะของไทย ปี พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๕๕

หน่วย: ล้านบาท

	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕
ดีบุก	๑๑,๔๓๕	๘,๓๓๖	๑๓,๒๖๗	๑๖,๖๑๖	๑๓,๔๗๖
ทองคำ	๒,๕๒๘	๕,๒๓๕	๕,๐๒๓	๔,๔๒๕	๘,๑๒๐
เงิน	๙๑	๒๖๔	๓๕๙	๖๖๒	๙๘๘
สังกะสี	๖๗๕	๙๑๓	๓๓๖	๗๒๕	๔๔๖
ทองแดง	๐	๑๕	๑๘๔	๑๔๗	๑๘๗
รวม	๑๔,๗๒๙	๑๔,๗๖๒	๑๙,๑๖๙	๒๒,๕๗๕	๒๓,๒๑๗

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สถิติแร่, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๕. ค่าภาคหลวงแร่

ในปี ๒๕๕๕ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่สามารถจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ได้ประมาณ ๓,๒๕๙ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๔ ร้อยละ ๑๖.๕๐ โดยเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นด้านปริมาณผลผลิตเป็นสำคัญ แร่ที่สามารถจัดเก็บค่าภาคหลวงได้มากที่สุด ได้แก่ หินปูน ทองคำ ลิกไนต์ ยิปซัม และเงิน ค่าภาคหลวงจากแร่ทั้ง ๕ ชนิดนี้มีมูลค่ารวมกันถึง ๒,๗๘๗ ล้านบาท หรือ คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๘๕.๕๒ ของค่าภาคหลวงแร่ที่จัดเก็บได้ทั้งหมด (ตารางที่ ๘)

ตารางที่ ๘ การจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ของไทย ปี พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๕๕

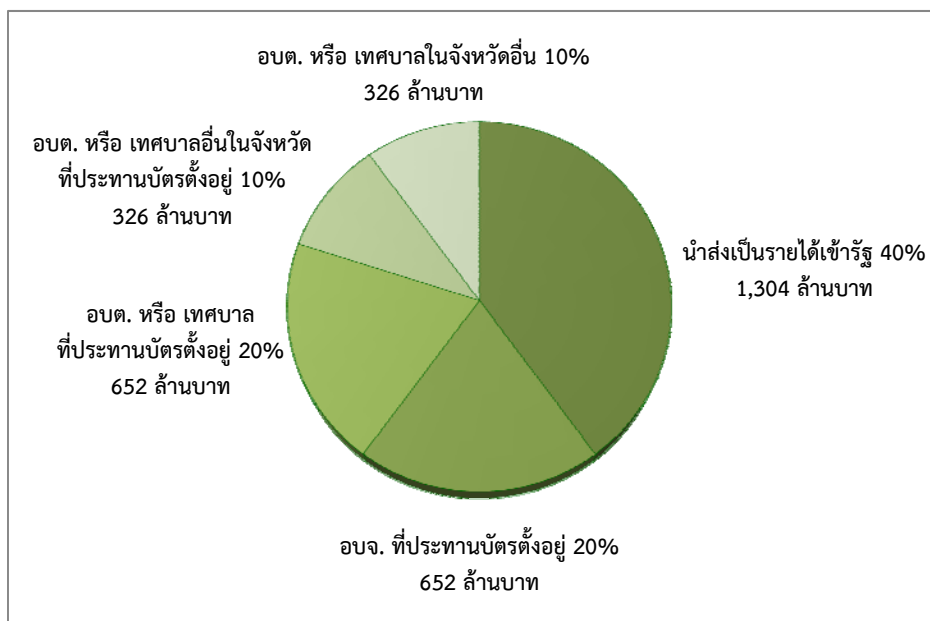
หน่วย: ล้านบาท

	๒๕๕๑	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕
หินปูน	๖๖๑	๗๙๖	๘๕๓	๘๔๗	๙๒๘
ทองคำ	๑๒๐	๓๖๓	๓๘๘	๔๒๐	๘๒๙
ถ่านหินลิกไนต์	๓๗๑	๖๐๒	๗๑๓	๗๖๙	๖๙๙
ยิปซัม	๑๕๗	๑๙๒	๒๑๕	๒๑๖	๒๓๒
เงิน	๘	๒๖	๓๖	๖๖	๙๙
อื่นๆ	๔๙๑	๔๔๐	๕๑๖	๔๗๘	๔๗๒
รวม	๑,๘๐๘	๒,๔๒๐	๒,๗๒๐	๒,๗๙๗	๓,๒๕๙

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สถิติแร่, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ค่าภาคหลวงแร่ที่จัดเก็บได้ส่วนหนึ่งจะถูกนำส่งเป็นรายได้ของรัฐ และอีกส่วนหนึ่งจะจัดสรรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่ได้กำหนดอัตราที่ได้รับการจัดสรรไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังรูปที่ ๓

รูปที่ ๓ การจัดสรรค่าภาคหลวงแร่ปี ๒๕๕๕^๓

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สถิติแร่, ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

^๓ เป็นตัวเลขประมาณการจากยอดการจัดเก็บค่าภาคหลวงตามปีปฏิทิน ซึ่งอาจต่างจากยอดการจัดสรรจริงในแต่ละงวด (แบ่งเป็น ๔ งวดตามปีงบประมาณ) เนื่องจากการจัดเก็บในบางจังหวัดอาจมีความล่าช้า ทำให้ยอดเงินที่จัดเก็บได้จะถูกนำไปสมทบในงวดถัดไป

๖. แนวโน้มอุตสาหกรรมเหมืองแร่ไทยในปี ๒๕๕๖

ผู้เขียนคาดว่าในปี ๒๕๕๖ มีปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมเหมืองแร่ได้ ๓ ประการ ดังนี้

๑. เศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศในปี ๒๕๕๖ มีแนวโน้มชะลอตัวลงจากปี ๒๕๕๕ ซึ่งหน่วยงานวิจัยด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ได้คาดการณ์แนวโน้มเศรษฐกิจไทยในปี ๒๕๕๖ ไปในทิศทางเดียวกัน และได้ปรับประมาณการอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในปี ๒๕๕๖ ลง ดังนั้น เมื่อเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศมีแนวโน้มชะลอตัวลง ย่อมส่งผลกระทบต่อทางลบเชื่อมโยงไปยังทุกภาคส่วนของระบบเศรษฐกิจในประเทศ ทั้งอุตสาหกรรมเหมืองแร่ และอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ใช้แร่เป็นวัตถุดิบ

๒. อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากแร่หลายอุตสาหกรรมมีแนวโน้มที่จะขยายตัวไม่มากนัก จึงส่งผลกระทบต่อการผลิตแร่ที่เป็นวัตถุดิบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น

- *อุตสาหกรรมก่อสร้าง* คาดว่าจะชะลอตัวทั้งในภาคเอกชน^๔ และภาครัฐ^๕ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการผลิตแร่ที่ใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมก่อสร้าง เช่น หินปูน หินแกรนิต หินอ่อน

- *อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์* คาดว่าจะขยายตัวได้เล็กน้อย^๖ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการผลิตแร่ที่ใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ เช่น หินปูน หินดินดาน

- *อุตสาหกรรมเซรามิก* การผลิตในประเทศมีแนวโน้มลดลง^๗ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการผลิตแร่ที่ใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมเซรามิก เช่น ดินขาว เฟลด์สปาร์ โดโลไมต์ ททรายแก้ว บอลเคลย์

๓. การผลิตแร่ที่สำคัญบางชนิดอาจไม่ขยายตัว ได้แก่

- *ลิกไนต์* การผลิตลิกไนต์ของเหมืองแม่เมาะ ซึ่งมีสัดส่วนการผลิตมากกว่าร้อยละ ๘๕ ของทั้งประเทศตามแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย ที่ได้วางแผนการผลิตลิกไนต์เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับการผลิตไฟฟ้าของปี ๒๕๕๖ ไว้ในระดับใกล้เคียงกับปี ๒๕๕๕ ที่ประมาณ ๑๖-๑๗ ล้านตัน ทำให้การผลิตลิกไนต์ในภาพรวมของประเทศไม่ขยายตัวมากนัก

- *ทองคำ* ถึงแม้ว่าบริษัท อัคราไมนิ่ง จำกัด จะขยายโรงงานเพื่อเพิ่มกำลังการผลิตตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ แต่ในขณะเดียวกันบริษัท หงคำ จำกัด ได้หยุดการมาตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๕ ซึ่งจะทำให้ผลผลิตทองคำในปี ๒๕๕๖ อยู่ในระดับใกล้เคียงกับปี ๒๕๕๕ นอกจากนี้ราคาทองคำในปี ๒๕๕๖ ที่ปรับตัวลดลงจากปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๑๕.๔๙^๘ จะทำให้มูลค่าผลผลิตทองคำไม่ขยายตัวเช่นเดียวกัน

^๔ นายจักรพร อุ่นจิตต์ ผู้อำนวยการสถาบันก่อสร้างแห่งประเทศไทย เปิดเผยว่า ได้ประเมินทิศทางการก่อสร้างของภาคเอกชนในครึ่งปีหลัง คาดว่าโครงการใหม่ ๆ จะชะลอตัว เนื่องจากต้องการรอดูความชัดเจนของเศรษฐกิจ ประกอบกับต้นทุนการก่อสร้างเริ่มสูงขึ้น จากทั้งค่าแรงและราคาวัสดุก่อสร้างที่ปรับตัวสูงขึ้น แต่ในภาพรวมอุตสาหกรรมก่อสร้างยังคงเป้าหมายปริมาณการลงทุนมูลค่าไม่น้อยกว่า ๑ ล้านล้านบาท

^๕ แผนการลงทุนจากภาครัฐคาดว่าจะล่าช้าออกไป เช่น แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (๓.๕ แสนล้านบาท) จะต้องผ่านขั้นตอนการจัดทำประชาพิจารณ์ ส่วนแผนการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน (๒ ล้านล้านบาท) ยังอยู่ในขั้นตอนของการพิจารณาร่าง

^๖ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมคาดว่าอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์จะขยายตัวได้เล็กน้อยตามความต้องการใช้ปูนซีเมนต์เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมก่อสร้างตามการเติบโตของตลาดอสังหาริมทรัพย์ในต่างจังหวัด อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยลบจากการชะลอตัวของโครงการก่อสร้างใหม่ ๆ และการลงทุนจากภาครัฐที่คาดว่าจะล่าช้าออกไป

^๗ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมคาดว่าอุตสาหกรรมเซรามิกมีแนวโน้มลดลง โดยการผลิตและจำหน่ายมีแนวโน้มลดลงตามฤดูกาลในช่วงครึ่งปีหลัง รวมทั้งต้องเผชิญการแข่งขันที่รุนแรงกับผลิตภัณฑ์เซรามิกจากต่างประเทศที่มีแนวโน้มการนำเข้าเพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์เซรามิกจะเพิ่มขึ้นตามการเติบโตของตลาดอสังหาริมทรัพย์ในต่างจังหวัดก็ตาม

^๘ ราคาประกาศเฉลี่ย มกราคม-ตุลาคม ๒๕๕๖ (๑,๑๐๙.๕๐ บาทต่อกรัม) เทียบกับราคาประกาศเฉลี่ยทั้งปี ๒๕๕๕ (๑,๖๖๗.๗๖ บาทต่อกรัม)

จากผลของปัจจัยทั้ง ๓ ข้างต้น ผู้เขียนคาดว่าอุตสาหกรรมเหมืองแร่ในปี ๒๕๕๖ จะไม่ขยายตัวหรือขยายตัวได้เพียงเล็กน้อย โดยมีช่วงคาดการณ์การขยายตัวของมูลค่าผลผลิตแร่อยู่ที่ร้อยละ ๐-๒ ทั้งนี้ หากผลกระทบในทางลบของปัจจัยทั้ง ๓ รุนแรงมากกว่าที่คาดไว้อาจทำให้มูลค่าผลผลิตแร่หดตัวได้

อ้างอิง

จรินทร์ ชลไพศาล. ดัชนีผลผลิต แรงงาน และผลิตภาพแรงงานของอุตสาหกรรมเหมืองแร่. บทความเผยแพร่ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, พฤษภาคม ๒๕๕๓.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. รายงานนโยบายการเงิน กรกฎาคม ๒๕๕๖. กรกฎาคม ๒๕๕๖.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่ ๒/๒๕๕๖ และแนวโน้มปี ๒๕๕๖. สิงหาคม ๒๕๕๖.

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน. แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๗๓ ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๓. มิถุนายน ๒๕๕๕

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง. รายงานประมาณการเศรษฐกิจไทยปี ๒๕๕๖. มิถุนายน ๒๕๕๖.

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. รายงานภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมรายไตรมาส ไตรมาส ๒ ปี ๒๕๕๖ (เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๖). สิงหาคม ๒๕๕๖.